

58. 1.

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(Ingezonden 28 November 1935.)

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder n°. 405 der Zitting 1934—1935.)

Met voldoening nam de ondergeteekende ervan kennis, dat verscheidene leden zich met het uitgangspunt van het ontwerp zeer wel konden vereenigen, omdat ook naar hunne meening het invoeren van een éénhoofdig bestuur bij de Rekenkamer een logische consequentie is van de ontwikkeling der werkwijze van deze instelling sedert het begin der 19e eeuw.

Deze ontwikkeling toch moest door de omstandigheid, dat voor een lichaam als de Rekenkamer een collegiaal bestuur zich niet goed leent tot het geven van algemeene leiding, noodwendig ertoe voeren, dat de in haar vollen omvang naar de ambtenaren verschoven werkzaamheden, meer onder het oppertoezicht dan onder de algemeene leiding van het college worden verricht. Een wel doordachte taakverdeling tusschen de leden, gepaard aan een geringe uitbreiding van de bevoegdheden van den voorzitter, kan hierin geen verbetering brengen. Aan den ongewenschten toestand kan alleen een einde gemaakt worden door de leiding in handen te geven van één functionaris: den voorzitter, met bijstand van den secretaris. Hierdoor zal tevens de positie van dezen laatste in een logisch verband tot het geheel komen te staan. Deze was tot nu toe zwevende.

Die leden, welker beschouwingen over het voorstel tot de slot-som leidden, dat het aanbeveling verdiende het terug te nemen, zijn er van uitgegaan, dat ook thans nog de leden der Rekenkamer aan den controleerenden arbeid een werkzaam aandeel hadden, zoodat door het wegvallen van vrijwel de geheele verrichting van de twee tot nu toe daaraan medewerkende leden de zoozeer in omvang en beteekenis toegenomen arbeid voortaan geheel en ten volle door de ambtenaren zou moeten worden verricht. Deze voorstelling van zaken is echter niet in overeenstemming met de werkelijkheid. De verrichting van bedoelde leden beperkt zich in de practijk vrijwel tot het resumeeren van de stukken, welke vóór hen door de bureau- en afdelingschefs en na hen nog door den secretaris en de andere leden worden beoordeeld. Een dagtaak hebben die leden dan ook geenszins. Sedert jaren bestaat er bij de Rekenkamer naast een te veel aan toezicht op het door de ambtenaren voorgebrachte werk, een tekort aan algemeene leiding. Wel wordt door den tegenwoordigen voorzitter met bijstand van den secretaris reeds thans eenige algemeene leiding gegeven, doch de bevoegdheid daartoe ontleent hij niet aan een voorschrift van de wet, doch slechts aan het welnemen van de tegenwoordige leden. Het is gewenscht dat deze broze grondslag door een hechten wordt vervangen.

In de eerste plaats beoogt de voorgestelde regeling derhalve te bevorderen, dat aan den arbeid der Rekenkamer in zijn vollen omvang een krachtige algemeene leiding gegeven wordt. Met behoud van de behandeling van werkelijk belangrijke zaken door de vergadering, schaft zij voorts de commissoriale behandeling af voor de talrijke zaken van meer eenvoudigen aard. De afdoening dezer laatste zaken zal hierdoor niet alleen worden bespoedigd, doch tevens vereenvoudigd, hetgeen tot belangrijke arbeidsbesparing zal leiden. Door een en ander zal de kracht en het gezag van de Rekenkamer niet inboeten, doch integendeel moeten winnen.

Inderdaad zal van den voorzitter naast degelijke comptabele kennis, diepgaand inzicht en organisatorisch talent vereischt worden. Vertrouwd mag worden, dat de Tweede Kamer der

Staten-Generaal bij het openvallen eener plaats in de Rekenkamer bij het doen van een voordracht van drie personen hiermede terdege rekening zal houden, opdat de Kroon steeds in staat zal zijn uit de leden der Rekenkamer een geschikt voorzitter te benoemen. Met behulp van deze Haar grondwettelijk gewaarborgde bevoegdheid zal deze Kamer tevens kunnen bevorderen, dat geen personen tot lid der Rekenkamer worden benoemd, welke niet of niet voldoende onafhankelijk tegenover de uitvoerende macht staan.

Het bedrag van f 9450 als traktement voor den voorzitter voorgesteld, kan noch opzichzelf noch in verhouding tot dat van andere functionarissen te hoog geacht worden. Juist met het oog op de hooge eischen, welke aan een voorzitter gesteld moeten worden, zou het Rijksbelang slecht gediend worden, indien het traktement bepaald werd op een bedrag, dat niet in een juiste verhouding staat tot den omvang, het gewicht en de verantwoordelijkheid van het belangrijke ambt. Echter heeft de ondergeteekende wel aanleiding gevonden om dit traktement, in verband met de voornemens der Regeering om met ingang van 1 Januari 1936 tot een algemeene salarisverlaging van 5 percent over te gaan terug te brengen tot f 8978.

Een leeftijdsgrens van 70 jaren voor den voorzitter, acht de ondergeteekende niet te hoog. Voor deze functie zal toch als regel iemand worden geroepen van meer gevorderden leeftijd, die in vroegere betrekkingen een rijke ervaring heeft opgedaan. Zou deze functionaris reeds op vroegeren leeftijd — met name op dien van 65 jaren — den dienst moeten verlaten, dan zou hij veelal gedurende betrekkelijk korten tijd het voorzitterschap bekleeden, hetgeen met het oog op de continuïteit in de leiding der Rekenkamer minder gewenscht moet worden geoordeeld. Mocht zich het geval voordoen, dat een voorzitter vóór het be-reiken van de leeftijdsgrens door ouderdom, door aanhoudende lichaamsziekte of tengevolge van zielsziekte voor de vervulling van zijn ambt ongeschikt is geworden, dan kan hem, overeenkomstig de reeds bestaande regeling der Comptabiliteitswet door den Hoogen Raad ontslag worden verleend. Overigens kan hij te allen tijde op eigen verzoek worden ontslagen.

De doorlopende toeneming van werkzaamheden zal, indien de tegenwoordige toestand blijft bestaan, binnen niet te langen tijd, moeten leiden tot een uitbreiding van personeel, die, indien de commissoriale behandeling van het overgrootste deel der zaken wordt afgeschaft — zulks in verband met de vermindering van administratieve arbeid, die deze afschaffing met zich zal brengen — achterwege zal kunnen blijven. Voorts zal op de belooning van de leden ongeveer f 10 000 bezuinigd worden. Tegenover een bedrag van ruim f 13 000 wegens het vervallen van de wedden enz. van twee leden komen te staan de sommen van ruim f 2100 en f 1000, onderscheidenlijk als hooger traktement voor den voorzitter, en als vacatiegelden, waarbij gerekend is op gemiddeld één vergadering in de maand en vervanging van den voorzitter gedurende vier weken.

Aan den wensch om de redactie van het wetsontwerp aan een revisie te onderwerpen heeft de ondergeteekende voldaan. Het resultaat daarvan is neergelegd in een bij deze memorie gevoegde nota van wijzigingen. Tevens is van de gelegenheid gebruik gemaakt om in het derde lid van artikel 46 de bepaling omtrent de incompatibiliteiten van den secretaris, waaromtrent in het wetsontwerp een voorstel tot wijziging werd gedaan, weder in overeenstemming te brengen met de strekking van het bestaande artikel. Voorts zijn in artikel 48, vijfde en zesde lid (nieuw) alsnog enkele bepalingen opgenomen, welke ook in het tegenwoordige artikel voorkomen, en die in het voorgestelde wetsontwerp tot wijziging van dat artikel ten onrechte niet waren verwerkt.

Ook aan het verlangen om te gelegenertijd den tekst der Comptabiliteitswet, zooals die luidt na de daarin sedert haar inwerkingtreding aangebrachte wijzigingen, in het *Staatsblad* op te nemen, zal de ondergeteekende gaarne gevolg geven. Hij stelt zich voor daartoe over te gaan, wanneer dit ontwerp tot wet zal zijn verheven.

Artikel I.

Ad artikel 45. Benoemingen enz. van ambtenaren en bedienden. De Algemeene Rekenkamer heeft steeds het recht van benoeming, bevordering en ontslag gehad ten aanzien van lagere ambtenaren en bedienden. Op de besluiten dienaangaande heeft altijd het oordeel van den voorzitter een overwegend invloed. Bij de nieuwe werkwijze de beslissing aan den voorzitter te laten, lijkt rationeel.

Met de gemaakte redactionele opmerkingen is bij de revisie der redactie op zoodanige wijze rekening gehouden, dat vertrouwd mag worden, dat de geopperde bezwaren thans zullen zijn vervallen. De ondergeteekende moge er intusschen de aandacht op vestigen, dat de verschillende tegen de redactie geuite klachten niet zoozeer betrekking hebben op het onderhavige ontwerp, dan wel op den geldenden tekst der Comptabiliteitswet. De gewraakte bepalingen zijn toch nagenoeg alle aan den bestaanden tekst ontleend.

Ad artikel 46. De aanhef van de hier gemelde zinnen is ontleend aan den geldenden tekst der wet. De tekst is thans verbeterd.

Ad artikel 47. Het „staaltje van uiterst slechte redactie” komt eveneens in de geldende wet voor. De ondergeteekende hoopt, dat de nieuw voorgestelde tekst minder onelegant zal worden geoordeeld.

Ad artikel 50. De redactie, welke zeer gebrekkig werd geacht — en die eveneens uit de geldende wet stamt — is verbeterd.

Ad artikel 54. Ook aan den hier geuiten wensch is voldaan.

Ad artikel 55. Bij de voorgestelde redactie zullen alle zaken waaromtrent de Staten-Generaal of de Regeering eene beslissing of een advies van het college wenschelijk achten, in de vergadering worden behandeld. Daarnevens te bepalen, dat voor het doen van eenige mededeeling aan of het openen van eenig overleg met de Staten-Generaal steeds een besluit van de vergadering noodig is, lijkt niet wenschelijk. Het zou practisch tot gevolg kunnen hebben, dat mededeelingen die de voorzitter van de Algemeene Rekenkamer meent in 's Lands belang aan de Volksvertegenwoordiging te moeten doen, achterwege bleven wegens tegenstand van leden der Kamer. En een voorzorgsmaatregel tegen noodelooze mededeelingen zal wel niet bedoeld zijn.

De Minister van Financiën,

OUD.

58. 2.

NOTA VAN WIJZIGINGEN.

(Ingezonden 28 November 1935.)

Artikel I.

A. Het gestelde onder 1°. wordt vervangen door het volgende:

Artikel 45 wordt gelezen als volgt:

1. De Algemeene Rekenkamer bestaat uit vijf leden, waaruit door Ons een voorzitter wordt benoemd.

2. Aan het college wordt toegevoegd een secretaris, die door Ons wordt benoemd uit een door den voorzitter voor te dragen drietal en aan wien mede op voordracht van den voorzitter door Ons ontslag wordt verleend.

3. De overige ambtenaren der Algemeene Rekenkamer, met uitzondering van die beneden den rang van commies, worden door Ons, op voordracht van den voorzitter, aangesteld, bevorderd en ontslagen.

4. De voorzitter benoemt, bevordert en ontslaat de ambtenaren beneden den rang van commies, alsmede de bedienden der Algemeene Rekenkamer.

5. De secretaris en de verdere ambtenaren en bedienden verrichten hun werkzaamheden, overeenkomstig hun door den voorzitter vastgestelde instructiën, voor zoover deze laatste het vaststellen daarvan niet aan den secretaris heeft overgelaten.

B. Het gestelde onder 2°. wordt voorzoo veel betreft het derde lid van artikel 46 gelezen als volgt:

3. De leden mogen geen lid zijn van een der Kamers van de Staten-Generaal of van een provinciaal- of gemeentelijk bestuur. De secretaris mag geen lid zijn van een provinciaal- of gemeentelijk bestuur. De voorzitter zoomede de secretaris mogen geen andere openbare bedieningen vervullen, aan welke een vaste belooning of toelage is verbonden. De overige leden mogen geen ambtenaar van de Algemeene Rekenkamer zijn. Zij mogen indien zij rekenplichtigen zijn niet deelnemen aan de vaststelling van verantwoordingen, door hen zelve afgelegd, en indien zij rijksambtenaar zijn niet medewerken aan besluiten in zaken, welke hun eigen werkkring betreffen. Tusschen de leden onderling en tusschen deze en den secretaris mag geen bloedverwantschap of zwagerschap tot in den vierden graad bestaan.

C. Het gestelde onder 3°. wordt gelezen als volgt:

Het eerste lid van artikel 47 wordt als volgt gelezen:

1. Bij vacature onder de leden geeft de Algemeene Rekenkamer daarvan kennis aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Uit het derde lid van artikel 47 vervallen de woorden „en plaatsvervangende leden”.

D. Het gestelde onder 4°. wordt vervangen door het volgende:

Artikel 48 wordt als volgt gelezen:

1. De ambtswedde van den voorzitter wordt bepaald op 8978 gulden 's jaars.

2. Het genot van de wedde vangt aan met den dag van indiensttreding.

3. Bovendien ontvangt de voorzitter een tijdelijke toelage voor kinderen, overeenkomstig de bepalingen, welke te dien aanzien voor de Burgerlijke Rijksambtenaren zijn vastgesteld in de daartoe strekkende regelingen.

4. Indien de voorzitter ongehuwd is, niet gehuwd is geweest en niet de in gezinsverband levende eenige kostwinner is, wordt de ambtswedde verminderd met tien ten honderd.

5. De vermindering of verhooging van de bezoldiging als gevolg van de wijziging van de omstandigheden, welke den voorzitter al dan niet doen vallen onder de in het vierde lid bedoelde vermindering, gaat in met den eersten dag der maand, waarin die wijziging plaats vindt.

6. De overige leden genieten voor elke vergadering, waaraan zij deelnemen en voor elke halve week, waarin zij den voorzitter vervangen, een bedrag van dertig gulden als vergoeding voor tijdverlies, onkosten en anderszins.

7. Reizen van leden, die wonen buiten de gemeente, waar de Algemeene Rekenkamer is gevestigd en zich in verband met een vergadering van het college of ter vervanging van den voorzitter naar die gemeente moeten begeven, zijn dienstreizen.

E. Het gestelde onder 6°. wordt voorzoo veel betreft het vierde lid van artikel 50 vervangen door het volgende:

4. Hij kan den secretaris verlof verleenen voor ten hoogste zes weken. Op een verzoek van den secretaris om verlof voor langeren tijd beschikken Wij, na den voorzitter te hebben gehoord.